

Project: 'Stedelijke groene oasen voor mens, klimaat en biodiversiteit'

Samenvatting

Met dit project realiseren we binnen het werkingsgebied van ABLLO vzw en binnen 'Waasland klimaatland' min. 1350 m² functioneel klimaatgroen, verspreid over verschillende Wase gemeenten en waar een openbaar bestuur (groendienst) geen toegang heeft (voortuin, achtertuin, koertje, terras, kale muur).

Dit doen we door diverse plantenpakketten (boom, struiken, muurgroen en vaste planten) aan te bieden aan burgers en andere actoren (scholen, rusthuizen, kansengroepen, bedrijven....) . Daarbij zorgen we eveneens voor plantenadvies indien gewenst.
<https://www.hetgroenewaasland.be/groeneoasen>

Het project betreft een samenwerkingsverband tussen verschillende actoren (gemeenten, prov.OVL, andere verenigingen, ...).

Uitgangspunt

Het staat algemeen vast dat Vlaanderen, op het ogenblik, nog steeds sneller verhardt dan onthardt. Dit in combinatie met de klimaatverandering die op ons afkomt, heeft voor gevolg dat Vlaamse steden en gemeenten onder sterke druk staan.

Door de klimaatverandering vormt '**het stedelijke hitte-effect**' een niet te onderschatten uitdaging voor alle Vlaamse steden en gemeenten. Vooral stedelijke kernen en andere stedelijke concentraties nemen overdag meer warmte op dan dat ze gedurende de nacht kunnen afstaan. Vooral donkere en verharde oppervlakken dragen hieraan bij. Maar ook mobiliteit, bedrijvigheid en de daarbij horende luchtvervuiling spelen een rol bij het vasthouden van de warmte. Een hogere temperatuur en lagere luchtvochtigheid zijn typisch voor alle stedelijke regio's. Het is wetenschappelijk aangetoond dat optimaal stedelijk groen enerzijds door rechtstreekse maar ook door onrechtstreekse beschaduwing het stedelijk hitte-effect temperert. Anderzijds zal stedelijk groen ook door 'uitwaseming' 's nachts, dit stedelijk hitte-effect temperen. Overdag nemen onze planten water op en halen er via fotosynthese de nodige voedingsstoffen uit; 's Nachts verdampen ze dit water opnieuw. Openbaar groen alleen kan dit probleem echter niet alleen oplossen.

Privétuinen nemen in Vlaanderen 9% van de totale oppervlakte in; dat is bijna zoveel als de 11% bos die Vlaanderen rijk is. Ruim 8 op de 10 woningen hebben een tuin. Tuinen bieden daarom een enorm natuurpotentieel, als natuurverbinding of zelfs als leefgebied voor een aantal soorten. Ook terrassen en grote kale gevels vormen een belangrijk potentieel voor groenvoorziening. Op die manier wordt niet enkel het 'stedelijke hitte-effect' aan banden gelegd maar wordt ook bijgedragen aan een optimale stedelijke biodiversiteit. Soorten zoals gierzwaluw, huiszwaluw, zwarte Roodstaart en Huismus hebben eeuwen geleden onze steden als broedbiotoop ontdekt maar hebben het er nu moeilijk.

Ons lichaam lijdt onder hitte stress. Ons lichaam moet in de zomer 's nachts kunnen recupereren van de hitte. Als de temperatuur niet kan dalen, heeft dat een negatief effect op onze

gezondheid. Vooral kwetsbare groepen zoals, ouderen, kinderen, zwangere vrouwen maar ook bewoners van een 'slechte' woning' lijden daaronder. Een groene muur, groen op het terras of koertje of in de kleine tuin kan zorgen voor afkoeling. Tuinen, koertjes, terrassen, gevels kunnen dus een belangrijk wapen vormen in de strijd tegen de gevolgen van klimaatopwarming zoals het stedelijke hitte-effect.

Visie van dit project

Klimaatverandering, verharding, biodiversiteitsverlies, mobiliteit en menselijke bedrijvigheid zorgen ervoor dat onze stedelijke omgeving als Ecosysteem ondermaats scoort. Soorten die eeuwen geleden talrijk aanwezig waren in onze steden en gemeenten doen het slecht of zijn verdwenen: huiszwaluwen, roodstaarten, huismussen maar ook voor koolmezen is het stressvol broeden in onze steden (<https://hetgroenewaasland.be/algemeen/mezenartikels-algemeen>).

Met dit project willen we bijdragen aan een klimaatrobuuste samenleving door burgers en andere actoren aan te zetten tot het realiseren van meer klimaatgroen in hun eigen omgeving (voortuin, achtertuin, koertje, terras, kale muur).

Tuinen, koertjes, terrassen, gevels kunnen dus een belangrijk wapen vormen in de strijd tegen de gevolgen van klimaatopwarming zoals het stedelijke hitte-effect maar ook de achteruitgang van de stedelijke biodiversiteit door menselijke bedrijvigheid.

Veel van die tuinen bestaan nu uit strak afgereden gazons, perfect getrimde buxus of andere uitheemse struiken en waaierende uitheemse grassen die niets betekenen voor onze lokale fauna (Fig 1).

Moesten we al een deel

van de 435 km² getrimde gazons kunnen omzetten in bloemenweide met meer inheemse struiken en hagen dan zou dit al een heel verschil vormen. Ook muurbegroeiingen kunnen in onze steden een belangrijke rol spelen.

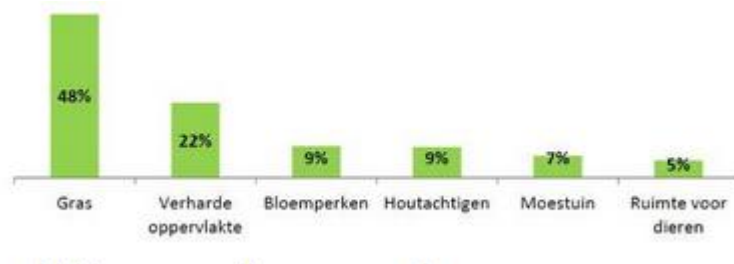

Figure 1. Gemiddelde samenstelling van een Vlaamse tuin

<https://www.vlaco.be/nieuws/de-gemiddelde-vlaamse-tuin-is-voor-48-met-gras-bedekt>

Doelstelling van het project

Jaarlijks zullen we 300 groene oasen realiseren binnen Waasland klimaatland door het aanbieden van diverse plantepakketten (<https://www.hetgroenewaasland.be/groeneoasen>). In samenwerking met onze partners willen we potentiële deelnemers tegelijkertijd informeren en adviseren rond klimaatgroen in hun omgeving.

Omschrijving van de doelgroep

Onze doelgroep is divers:

- **De modale burger:** Elke burger kan zich inschrijven via een inschrijvingsformulier op onze website of via een gsm nr.
- **Kansengroepen:** Via OCMW 's en huisvestingsmaatschappijen richten we ons tot alle kansengroepen. Voor hen, senioren en gehandicapten doen we de aanplantingen zelf.

Hiervoor dienen we in 2022 bij de Koning Boudewijn een nieuw tweejarig project in waarbij we ons dan optimaal kunnen toepitsen op deze doelgroep.

- Scholen, rusthuizen, bedrijven en ander actoren: Zij kunnen eveneens deelnemen aan ons project en een of meerdere plantenpakketten bestellen.

Plan van aanpak

1. Sedert sept 2021 staat op onze website een promotiefilmpje, een inschrijvingsformulier en een bestand met foto's van alle mogelijke planten.
(<https://www.hetgroenewaasland.be/groeneoasen>)
2. Inschrijven kan doorlopend tussen sept 2021 en 31 dec 2024. Dat gebeurt door een formulier op onze website, via een gsm nr. voor mensen die geen internet aansluiting hebben of via onze partners. Advies rond plantkeuze is mogelijk. Elke deelnemer kan 1 of meerdere pakketten kiezen. Elke deelnemer betaalt een symbolische prijs van 10€/pakket. Bovendien krijgt elke deelnemer 5x of een gans jaar, ons tijdschrift 'het Groene Waasland'. Hiervoor biedt ABLLO vzw hoofdzakelijk inheemse plantenpakketten aan, goed voor het klimaat en voor de biodiversiteit, bestaande uit struiken, muurbegroeiingen, vaste planten en zaden. Voor grotere stedelijke oppervlakken ook inheemse boomsoorten die goed zijn voor ons klimaat.
Er kan gekozen worden voor enkel bomen, struiken, muurbegroeiing of vaste planten.

We bieden ook combinaties aan:

- 1 boom en 4 struiken
- 4 struiken en 10 haagplanten
- 2 klimmers en 10 vaste planten
- 4 struiken en 2 klimmers
- 4 struiken en 10 vaste planten
- Een geveltuinpakket: 2 klimmers, 5 vaste planten & 10 bloembollen
- Gratis zadenmengsel

3. Tijdens de zomer van 2021 gingen we reeds op zoek naar partners. Zo is Dendermonde al zeker een partner. Andere Wase gemeenten vertonen belangstelling en kunnen nog aansluiten tot 31 dec 2021. Elke partner sponsort ons project met een eenmalige bijdrage van 2000€. Zij krijgen van ons het promotiefilmpje en een aantal folders (Fig.2) naar keuze.

Figuur 2 folder groene oasen project

4. Elke partner engageert zich om dit project te promoten. Burgers kunnen zich eveneens inschrijven via de partner. Op vraag van de partner kunnen infomomenten georganiseerd worden in de partnergemeente.
5. Zowel de bedeling van de plantenpakketten als de aanplantingen gebeurt steeds tijdens de herfst en winter van elk projectjaar. Die bedeling gebeurt hoofdzakelijk op de meest duurzame manier of met een elektrische bakfiets.